

Stanovisko Evropského výboru regionů – Balíček týkající se rozšíření 2025 – západní Balkán a Turecko

(C/2026/2602)

Zpravodajka:	Gillian COUGHLAN (IE/Renew E.) členka místního shromáždění: členka rady hrabství Cork
Odkaz:	Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2025 – COM(2025) 690 final SWD(2025) 750 final; SWD(2025) 751 final; SWD(2025) 752 final; SWD(2025) 753 final; SWD(2025) 754 final; SWD(2025) 755 final; SWD(2025) 756 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR)

Obecné připomínky

- s velkým zájmem bere na vědomí sdělení Evropské komise o politice rozšíření EU pro rok 2025 a doprovodné zprávy o jednotlivých zemích a se zájmem rovněž očekává připravované reformy a přezkumy politik před rozšířením, zejména co se týče přezkumu politiky soudržnosti, společné zemědělské politiky a celkového institucionálního rámce. Zdůrazňuje rovněž, že rozšíření EU o země západního Balkánu má mimořádný strategický význam, neboť se jedná o krok, jímž by byl doplněn již dlouho potřebný chybějící článek a dovršilo by se tak vytváření evropského společenství míru a hodnot;
- konstatuje, že ruská válka proti Ukrajině změnila bezpečnostní situaci v Evropě a připomněla nám, že proces rozšíření EU má z bezpečnostního, strategického, demokratického a společenského hlediska naprosto zásadní význam a staví na zásadách právního státu a základních práv. Vyzývá Evropskou komisi a vlády přístupujících zemí, aby proces rozšíření nevnímaly jen z technické stránky, ale aby také zohledňovaly skutečnost, že se konkrétně dotýká občanů a místních komunit a že základním pilířem demokracie jsou města a regiony, od jejichž odolnosti a prosperity se přímo odvíjí odolnost a prosperita celé EU. V tomto ohledu zdůrazňuje, že je nutné posílit demokratickou odolnost, mj. poskytováním podpory v boji proti hybridním hrozbám, dezinformacím a tlakům omezujícím občanský prostor;
- opětovně by chtěl podpořit zásadu, dle níž se proces přistoupení zemí západního Balkánu a Turecka řídí dosaženými výsledky, a zdůrazňuje, že v tomto procesu musí hrát stěžejní roli demokracie, právní stát a základní práva. Upozorňuje, že postupná integrace může pomoci přiblížit EU občanům vyjednávajících zemí, zkvalitnit jejich každodenní život a posílit angažovanost a důvěru na cestě ke vstupu do EU, která je někdy zdlouhavá;
- poukazuje na to, že se města a regiony významně podílejí na realizaci společenských změn, rozvoji infrastruktury a zprostředkovávání konkrétních přínosů plynoucích ze směřování do EU, a to i v případech, kdy tento úkol neplní celostátní orgány. Je nutné důrazně zakročit proti jakémukoli obtěžování, svévolnému zadržování nebo zastrasování starostů a volených místních představitelů. VR vybízí obce v EU a v kandidátských zemích, aby se zapojily do takových iniciativ, jako je například mezinárodní středisko pro sledování situace starostů vystavených nebezpečí, které zřídilo město Istanbul, a je připraven toto úsilí potřebným způsobem podpořit;
- vyzývá Evropskou komisi a národní vlády, aby formálně uznaly, že orgány na nižší než celostátní úrovni jsou klíčovými partnery při plnění evropských norem v celé řadě oblastí. Domnívá se, že by proto měly být uznány za důležité institucionální partnery a průběžně konzultovány během procesu rozšíření EU. Požaduje tudíž, aby byly místní a regionální orgány systematicky a již v rané fázi zapojovány do reforem souvisejících s přistoupením. Je připraven přispět prostřednictvím strukturovaného zapojení smíšených poradních výborů a pracovních skupin k vypracování zpráv o rozšíření a žádá Komisi, aby zaručila, že se VR bude moci účastnit nejdůležitějších fór na úrovni EU, včetně summitů se zeměmi západního Balkánu a fóra o rozšíření EU, a že tak budou v rámci přípravy programů jednání, plánování a reforem zohledňovány místní priority;

6. vyzývá Evropskou komisi, aby do procesu přistoupení k EU nedílně začlenila otázky místní demokracie a vyváženého místního a regionálního hospodářského rozvoje. Zdůrazňuje, že je třeba věnovat zvláštní pozornost venkovským, okrajovým, horským a méně rozvinutým regionům. Upozorňuje, že budou-li tyto aspekty opomíjeny, pak se tím zvýší riziko, že bude v přístupujících zemích docházet k odlivu mozků, ústupu demokracie, destabilizaci a zahraničnímu vměšování;

7. nabízí, že v souvislosti se schůzemi smíšených poradních výborů a pracovních skupin v přístupujících zemích uspořádá informační kampaně, které budou zaměřeny na místní a regionální orgány, neboť hrají mimořádně důležitou roli při provádění politik EU v praxi, potírání korupce, prosazování reformy a ztotožňování občanů s procesem přistoupení;

8. vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila odpovídající rozpočtové zdroje a zavedla strukturovaný a snadno přístupný program, který bude financován z prostředků EU a bude sloužit k podpoře budování kapacit, přípravy institucionálních reform a výměny osvědčených postupů mezi místními a regionálními orgány v členských státech EU a v přístupujících zemích. Tento program by měl vycházet z úspěšných iniciativ – například z programu VR TIPS4UA, projektu EU for Municipalities a programu TAIEX – a mohl by do něj být zahrnut výměnný mechanismus inspirovaný programem Erasmus+, který by podporoval sdílení poznatků, společné projekty, odolnost, urychlení integrace do EU a soudržnost;

9. jednoznačně podporuje skutečnost, že Evropská komise přísněji uplatňuje mechanismus podmíněnosti dodržováním zásad právního státu. Požaduje však, aby byla přijata opatření s cílem zajistit, že budou mít k prostředkům, které budou kvůli porušení zásad právního státu odepřeny členskými státy a vládám přístupujících zemí, i nadále přístup města a regiony v těchto zemích;

10. vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila, že budou nástroje předvstupního financování zahrnovat zvláštní výzvy k podpoře partnerské spolupráce měst a meziobecní a meziregionální spolupráce mezi místními a regionálními orgány v členských státech EU a v zemích procesu rozšíření. Zdůrazňuje, že konkrétní partnerství, partnerská spolupráce, kulturní výměny, studijní návštěvy, společné pilotní projekty a předávání osvědčených postupů v oblasti místního rozvoje, veřejných služeb, územního plánování a správy jsou účinným způsobem, jak přiblížit EU občanům a posílit vzájemnou důvěru, administrativní kapacitu a připravenost na vstup do EU na místní a regionální úrovni;

11. vítá příspěvek sítí evropských měst a regionálních iniciativ, například sítě Eurocities a sítě B40 Balkan Cities Network, což se týče podpory raného začlenění měst z kandidátských zemí do evropských správních rámců. Podporuje jejich zapojení do strukturované spolupráce v otázkách boje proti změně klimatu, demokracie, digitalizace a místního hospodářského rozvoje. V této souvislosti poukazuje na konkrétní spolupráci měst za účasti Sofie a partnerských měst ze zemí západního Balkánu – mj. v rámci projektu CIVICAct (Civic Activism for Resilient Democracy) financovaného z programu Občané, rovnost, práva a hodnoty (CERV) –, na níž se podílejí města Sofie, Tirana a Podgorica, která se společně snaží posílit občanskou angažovanost a demokratickou odolnost;

Připomínky týkající se jednotlivých zemí

ALBÁNIE

12. vítá významný pokrok, jehož Albánie dosáhla a který vedl k otevření všech tematických okruhů jednání. Vítá rovněž to, že má tato země v úmyslu uzavřít přístupová jednání do konce roku 2027, a vybízí všechny politické síly a zúčastněné strany, aby zvýšily své úsilí a spolupracovaly na zajištění dalšího pokroku;

13. vítá vytvoření Národního sdružení obcí Albánie (NAMA) a smíšeného poradního výboru a oceňuje entuziasmus albánských partnerů a jejich inkluzivní přístup;

14. připomíná albánské vládě, že fiskální decentralizace má zásadní význam pro to, aby mohly místní orgány soustavně plnit své úkoly, zejména s ohledem na to, že v souvislosti s přistoupením k EU těchto úkolů přibývá. Administrativní a územní reforma by se měla řídit spíše úlohou a povinnostmi obcí, a nikoli volebními aspekty, přičemž ideální velikost obce by měla být určována její schopností náležitě poskytovat služby. Měla by rovněž probíhat v souladu s evropskými a mezinárodními standardy, mj. co se týče konzultace se zástupci národnostních menšin, a měla by zaručit, aby měly menšiny právo náležitě se účastnit veřejných záležitostí na místní úrovni;

15. vyjadřuje politování nad tím, že ústřední vláda vyzvala v roce 2025 k odstoupení místní úředníky, a zdůrazňuje, že by se místní demokracie měla v souladu s Evropskou chartou místní samosprávy rozvíjet nezávisle. Upozorňuje rovněž, že pracovníci musí být přijímáni, povyšováni a odvoláváni na základě svých pracovních výsledků, aby byla místní správa profesionální a depolitizovaná;

16. vítá skutečnost, že se Albánie setrvale posouvá dále v oblasti reformy soudnictví, boje proti korupci a organizované trestné činnosti a svobody sdělovacích prostředků. Žádá však, aby byly urychleny reformy související s EU a aby byla na všech úrovních posílena správní kapacita;

17. oceňuje, že byly ve zkušebním režimu na čtyři obce přeneseny pravomoci v oblasti zdravotnictví, vzdělávání a zemědělství. Upozorňuje, že je nutné zajistit odpovídající finanční prostředky, technické odborné znalosti a další kapacity, aby bylo možné tyto pravomoci dlouhodobě vykonávat;

BOSNA A HERCEGOVINA

18. vyzývá Bosnu a Hercegovinu, aby zavedla a uskutečnila ústavní, legislativní a procesní reformy – zejména změny volebního zákona – s cílem provést rozsudky Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu Bosny a Hercegoviny a zajistit, aby byly všechny tři konstitutivní národy legitimně zastoupeny ve státních orgánech a všichni občané mohli být voleni do všech orgánů. Měla by rovněž uskutečnit doporučení Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) s cílem posílit integritu voleb, zaručit inkluzivní účast, posílit funkčnost a zlepšit fungování institucí, a umožnit tak místní a regionální úrovni, aby se plně podílela na integraci do EU;

19. v návaznosti na rozhodnutí Evropské rady z března 2024 vybízí Bosnu a Hercegovinu k provedení všech příslušných kroků stanovených v doporučení Komise ze dne 12. října 2022, aby tak mohla Rada přijmout rámec pro jednání, jakmile budou splněny příslušné podmínky. Bosna a Hercegovina by měla v první řadě přijmout nový zákon o Vysoké radě pro soudnictví a státní zastupitelství a zákon o soudech v souladu s evropskými standardy a provést rozsudky Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu Bosny a Hercegoviny. VR zdůrazňuje, že v zájmu úspěšného průběhu procesu přistoupení je nutné přenést se v rámci vzájemné spolupráce přes politické neshody a že jako první krok musí být jmenován hlavní vyjednávač;

20. vyjadřuje zklamání nad nízkou volební účastí (méně než 35 %) v předčasných prezidentských volbách v Republice srbské a je znepokojen tím, jaké důsledky to bude mít z hlediska demokratické legitimacy. Žádá, aby byla přijata opatření k posílení místní demokracie, zvýšení účasti voličů a zajištění transparentnosti a odpovědnosti při budoucích volbách;

21. odsuzuje kroky vedení Republiky srbské směřující k odtržení této entity od Bosny a Hercegoviny a vyzývá Republiku srbskou, aby plně uznala a provedla rozhodnutí Ústavního soudu Bosny a Hercegoviny a aby respektovala ústavní pořádek této země;

22. pozastavuje se nad rozhodnutím Spojených států zrušit sankce uvalené na Milorada Dodika a další představitele Republiky srbské a vyzývá EU, aby v zájmu zaručení stability a podpory integrace do EU zavedla cílené sankce vůči všem subjektům v Bosně a Hercegovině, které ohrožují její svrchovanost, územní celistvost a ústavní pořádek;

23. potvrzuje, že je i nadále odhodlán podporovat místní a regionální orgány v Bosně a Hercegovině v rámci integrace do EU, a to prostřednictvím pracovní skupiny a – jakmile pro to nastanou vhodné podmínky – také smíšeného poradního výboru. Zdůrazňuje, že všechny orgány na nižší než celostátní úrovni hrají stěžejní roli při provádění reform a *acquis* EU na místní úrovni, přičemž je v tomto směru pozitivním příkladem kanton Sarajevo, a při potírání korupce;

24. upozorňuje, že problémy nepramení z decentralizovaného uspořádání, nýbrž z absence politické vůle a konstruktivní spolupráce. Připomíná, že decentralizace – je-li náležitě provedena a odpovídajícím způsobem financována – může být spíše přínosem, a nikoli překážkou, a že je nezbytné, aby všechny úrovně správy podporovaly koordinaci, neuplatňovaly tzv. etnické veto a přijaly pragmatická rozhodnutí s cílem posílit náležité fungování, odpovědnost a poskytování veřejných služeb;

25. vítá skutečnost, že byl v září 2025 předložen program reformem a že jej Evropská komise schválila. Zdůrazňuje však, že bude zásadní patřičně tyto reformy provést, aby mohla Bosna a Hercegovina plně těžit z plánu růstu pro západní Balkán, a to především na místní a regionální úrovni;

26. vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby pokročily v přípravách v souvislosti s kapitolou 22 „Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů“ a aby za tímto účelem přijaly celostátní strategii pro strukturální fondy a fondy soudržnosti, posílily kapacitu řízení pomocí ze strany EU a vypracováním aktualizovaného a transparentního přehledu projektů zlepšily řízení veřejných investic;

KOSOVO

27. vítá skutečnost, že na podzim 2025 zdárně proběhly poklidné a inkluzivní místní volby, jichž se zúčastnily všechny komunity. Konstatuje, že díky opětovné účasti kosovských Srbů se posílila legitimita obecních institucí a znovu začala fungovat místní demokracie;

28. poukazuje na to, že v souvislosti s obnovením inkluzivní demokratické účasti na místní úrovni již neplatí někdejší důvody, na jejichž základě EU vůči Kosovu přijala stávající opatření. Vyzývá Evropskou komisi, aby co nejdříve zrušila opatření, která se pozastavením přísunu finančních prostředků EU přímo dotkla obcí a měla tak zřetelný a bezprostřední dopad na kvalitu života občanů. Vyzývá rovněž k tomu, aby bylo zmírněno napětí, zejména v severní části, a aby byl všem občanům zaručen přístup k základním veřejným a sociálním službám;

29. oceňuje, že je Kosovo nadále odhodláno směřovat do EU a že jeho občané evropskou integraci výrazně podporují. Vyjadřuje však politování nad tím, že se zpomalilo provádění reformem v důsledku politické polarizace a dlouhodobé patové situace na úrovni ústředních institucí. Zdůrazňuje, že je nutné posílit koordinaci a vzájemnou důvěru mezi ústředními a místními orgány, neboť přetrvávající napětí ve správním systému brání účinnému provádění právních předpisů a politik v důležitých oblastech, jako je reforma veřejné správy, ochrana jiných než většinových komunit, ochrana životního prostředí a klimatu a poskytování základních veřejných služeb;

30. vyzývá k tomu, aby se Kosovo a Srbsko konstruktivně zapojily do dialogu, v němž se EU ujala role zprostředkovatele, a aby Kosovo neprodleně podniklo kroky s cílem vytvořit sdružení/společenství obcí se srbskou většinou v souladu s evropským návrhem z října 2023. Upozorňuje, že členové VR mohou v tomto směru přispět svými odbornými znalostmi, zejména co se týče řešení konfliktů;

31. vyzývá k tomu, aby byla dále posílena správní kapacita obcí, včetně lepšího finančního dohledu, řádného rozpočtového plánování a důsledného uplatňování systémů řídicích se pracovními výsledky v oblasti profesního rozvoje, hodnocení a povyšování pracovníků s cílem zaručit udržitelnost a odpovědnost místní správy. Upozorňuje, že je nezbytné investovat na úrovni obcí do systémů v oblasti vodního hospodářství, nakládání s odpady a recyklace a do opatření zaměřených na přizpůsobení se změně klimatu, neboť to vše má zásadní význam z hlediska zajištění náležité životní úrovně a je to v souladu s kroky, které Kosovo v současnosti podniká s cílem provést environmentální normy;

32. vyzývá Kosovo, aby se zdrželo opatření, která mají nepříznivý dopad na každodenní život lidí v místních komunitách, zejména v severní části této země. Zdůrazňuje, že je třeba dbát na to, aby se nechtěně nevyostřilo napětí nebo nebyl ztížen další posun v dialogu;

33. domnívá se, že s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. května 2025 a také na vyhlídky Kosova na vstup do EU je třeba převzít v zájmu sjednocení postupu na institucionální úrovni a politické jasnosti terminologii Evropského parlamentu a přestat ve veřejných dokumentech používat označení „Kosovo*“ a příslušnou poznámku pod čarou;

ČERNÁ HORA

34. vítá skutečnost, že bylo ve zprávě Evropské komise o rozšíření za rok 2025 potvrzeno, že Černá Hora při přípravě na členství v EU postupuje náležitým způsobem a je i nadále nejpokročilejší kandidátskou zemí, což obcím skýtá jistotu z hlediska dlouhodobého plánování a využívání předvstupní podpory. Vítá rovněž to, že má tato země v úmyslu uzavřít přístupová jednání do konce roku 2026;

35. poukazuje na to, že i přes celkový pokrok jsou demokratické instituce ještě slabé a hlavní doporučení uvedená v kapitole „Základní zásady“ jsou mnohdy prováděna jen částečně, což má přímý dopad na místní správu, důvěryhodnost voleb a důvěru občanů v rozhodovací proces;

36. vyzývá vládu Černé Hory, aby provedla účinnou decentralizaci a aby v této souvislosti zajistila, že budou mít obce udržitelné příjmy z vlastních zdrojů a jasně vymezené pravomoci, zejména v oblasti územního plánování a udržitelného místního rozvoje. Upozorňuje, že správa půdy – včetně národních parků a rozsáhlých pobřežních oblastí – je nadále v rukou ústřední úrovně a že se tím výrazně omezují možnosti obcí, pokud jde o transparentní plánování, přilákání udržitelných investic a provádění environmentálních, územních a klimatických politik v souladu s *acquis* EU. Zdůrazňuje, že při této decentralizaci by měly být plně respektovány unijní zásady subsidiarity a místní samosprávy. Žádá, aby byly poklidným způsobem vyřešeny spory s místními orgány v obci Zeta a ve městě Ulcinj a aby při tom byly respektovány veškeré příslušné postupy a předpisy, zejména postupy a předpisy EU v oblasti ochrany životního prostředí;

37. zdůrazňuje, že je nutné rozvíjet na místní i na celostátní úrovni inkluzivní a tolerantní politické prostředí, vyhnout se takovým krokům, jako je například přijetí usnesení ohledně genocidy v táborech Jasenovac, Dachau a Mauthausen, dále pak vést otevřený a konstruktivní dialog zohledňující rozmanité národnostní a náboženské složení obyvatelstva Černé Hory a zaručit, aby mohly všechny skupiny náležitě uplatňovat svá zákonná práva. Obce totiž hrají stěžejní roli z hlediska sociální soudržnosti a komunitních vztahů;

38. důrazně doporučuje, aby Černá Hora i nadále v dobré víře spolupracovala se sousedními zeměmi v oblastech, které jsou důležité pro místní a regionální orgány, neboť se tím podpoří přeshraniční spolupráce, regionální stabilita a místní hospodářský rozvoj;

39. oceňuje činnost smíšeného poradního výboru VR s Černou Horou a podporuje další strukturovanou spolupráci mezi VR, místními orgány v Černé Hoře a Svazem obcí Černé Hory, aby se tak posílila místní demokracie a proces přistoupení k EU vycházel z územní úrovně;

SEVERNÍ MAKEDONIE

40. bere na vědomí postupný pokrok Severní Makedonie na cestě ke vstupu do EU, zejména pak přistoupení této země k jednotné oblasti pro platby v eurech, pozitivní vývoj v oblasti roamingu a přístup ke všem finančním prostředkům poskytnutým v rámci unijního plánu růstu pro západní Balkán. Zároveň však vládu této země žádá, aby v souladu se závěry Rady z července 2022 provedla ústavní změny týkající se práv menšin, k nimž se již před dlouhou dobou zavázala, a odstranila tak překážky blokující proces přistoupení a zaručila všem komunitám plnou ochranu;

41. oceňuje skutečnost, že Severní Makedonie dosáhla souladu se zahraniční a bezpečnostní politikou EU a že je členem NATO. Požaduje však, aby tato země pokračovala v provádění reforem, a vytrvale se tak posouvala dále na cestě k integraci do EU a plnému zapojení do evropských struktur;

42. vyzývá vládu Severní Makedonie, aby urychleně přijala navrhovaný zákon o místní samosprávě, posílila dialog na všech úrovních správy a přijala rovněž komplexní opatření s cílem posílit správní kapacitu na místní a regionální úrovni, včetně fiskální decentralizace, integrovaného územního rozvoje a lepší koordinace v zájmu zajištění transparentního a účinného provádění programů financovaných ze strany EU;

43. je si vědom toho, jaký význam mají z hlediska integrace do EU výsledky nedávných místních voleb v Severní Makedonii. Vyjadřuje politování nad tím, že kampani vévodila snaha prosadit zájmy jednotlivých skupin a nebyly v ní řešeny důležité místní otázky ani otázka zastoupení žen;

44. žádá Sdružení jednotek místní samosprávy Severní Makedonie (ZELS), které je hlavním partnerem smíšeného poradního výboru s touto zemí, aby se při obsazování svých míst ve smíšeném poradním výboru v maximální možné míře snažilo zaručit genderovou vyváženost a politickou pluralitu a aby podporovalo soustavnou a aktivní spolupráci mezi místními a regionálními orgány v Severní Makedonii a partnery ve VR;

45. zdůrazňuje, že je nutné důrazněji bojovat proti závažné a organizované trestné činnosti, finančním trestným činům a praní peněz a posílit v této souvislosti kapacity v oblasti vyšetřování, stíhání a usvědčování z těchto činů a zajistit donucovacím orgánům odpovídající zdroje;

46. vybízí k tomu, aby byl učiněn pokrok v reformě veřejné správy, včetně plného provedení zákonů z července 2025 o státní službě a o zaměstnancích veřejného sektoru, rozvoje elektronické veřejné správy, digitalizace institucionálních rejstříků a využívání digitálních nástrojů, jako je například peněženka digitální identity;

SRBSKO

47. se znepokojením konstatuje, že proces přistoupení Srbska probíhá pomalu. Byla sice otevřena řada kapitol jednání, zároveň se však výrazně zpomalilo provádění reforem, které mají zásadní význam z hlediska právního státu, demokratické správy věcí veřejných a svobody sdělovacích prostředků. Tato stagnace vyvolává vážné pochybnosti ohledně toho, zda bude Srbsko schopno dodržet svůj časový plán integrace do EU, byť v poslední době nastal určitý pozitivní vývoj. V tomto ohledu vítá skutečnost, že Srbsko v nedávné době zřídilo operační tým na vysoké úrovni, který má pomoci zrychlit proces přistoupení této země k EU, a dále pak vítá pokrok v oblasti elektronických médií a volebního rámce. Očekává, že Srbsko prokáže silnou politickou vůli a konzistentnost při provádění reforem souvisejících s EU. Se zájmem rovněž očekává, že bude otevřen třetí tematický okruh kapitol jednání se Srbskem, až budou splněna všechna nezbytná kritéria;

48. oceňuje odvahu, kterou prokázali srbsí studenti, zejména po zřícení části budovy železniční stanice ve městě Novi Sad. Chtěl by vyjádřit naprostou solidaritu s pokojnými demonstranty a plně podpořit jejich právo na svobodu shromažďování. Důrazně odsuzuje nepřiměřené použití síly, ústup demokracie a neoprávněné omezování osobní svobody. Požaduje, aby byly okamžitě propuštěny všechny zadržované osoby, aby byl rozpuštěn tábor v parku Pionirski a aby byly plně chráněny občanské svobody. Vyzývá Komisi k přijetí cílených omezujících opatření vůči veřejným činitelům, kteří jsou zodpovědní za násilí, zastrasování a porušování zásad právního státu;

49. v souvislosti s přijetím nové protikorupční strategie na období 2024–2028 Srbsko žádá, aby zakročilo proti systematické korupci. Zdůrazňuje, že je nutné setrvale usilovat o dosažení viditelných výsledků, mj. zajištěním důrazné reakce trestního soudnictví;

50. odsuzuje represe vůči novinářům a subjektům občanské společnosti, včetně zahraničních dopisovatelů, a utlačování různých menšin, mj. komunity LGBTIQ. Zdůrazňuje, že toto porušování základních práv je neslučitelné s hodnotami EU a narušuje důvěru veřejnosti, demokratický pluralismus a vyhlídky Srbska na přistoupení k EU;

51. vítá přijetí změn právních předpisů v oblasti médií a kroky, které již byly podniknuty s cílem inkluzivním a transparentním způsobem dokončit jmenování členů rady Regulačního úřadu pro elektronická média (REM). Vyzývá srbské orgány, aby obnovily svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků, zabránili zviditelňování válečných zločinců ve státních médiích, zamezily politickému vměšování a pomlouvačným kampaním a zajistily, že budou na všech úrovních správy dostávat prostor a budou respektovány nezávislé a opoziční názory;

52. vítá přijetí změn zákona o jednotném registru voličů a žádá, aby byla plně provedena doporučení ODIHR/OBSE týkající se voleb, především ve vztahu k místním volbám, s cílem zaručit, že budou probíhat transparentním, spravedlivým a důvěryhodným způsobem, čímž se podpoří demokratická legitimita, pluralita a řádné fungování místní samosprávy;

53. vybízí k cílenému budování kapacit obcí, aby tak mohly provádět environmentální *acquis* EU v oblasti vodního hospodářství, nakládání s odpady a kvality ovzduší, a také k realizaci praktických opatření v oblasti oběhového hospodářství, jež umožňují zlepšit veřejné zdraví a snížit náklady na poskytování služeb;

54. zdůrazňuje, že je nutné posílit konstruktivní zapojení do dialogu s Kosovem, v němž se EU ujala role prostředníka, a zajistit plné provedení dohody o cestě k normalizaci vztahů z roku 2023, poněvadž to má zásadní význam z hlediska regionální stability a dalšího pokroku Srbska na cestě ke vstupu do EU. Upozorňuje, že Srbsko musí dosáhnout celkovějšího strategického souladu s EU, zejména pak souladu s její zahraniční a bezpečnostní politikou, a vyzývá k tomu, aby byl učiněn konkrétní pokrok v oblasti dialogu, harmonizace politik a spolupráce s občanskou společností, aby se tak obnovila důvěryhodnost a proces přistoupení k EU se posunul vpřed;

55. vítá skutečnost, že se Srbsko aktivně zapojilo do provádění nového plánu růstu pro západní Balkán a začalo již v tomto ohledu dosahovat výsledky v rámci všech čtyř pilířů postupné integrace s EU, tj. co se týče jednotného trhu, regionální hospodářské integrace, základních reforem a zvýšené finanční podpory. Vítá rovněž to, že tato země zavedla program reforem v rámci nástroje pro reformy a růst, což je nástroj EU, který vychází z dosažených výsledků a jehož prostřednictvím je podporován proces přistoupení k EU;

TURECKO

56. připomíná, že Turecko je i nadále kandidátskou zemí a jedním z významných strategických partnerů Evropské unie. Vyjadřuje však hluboké politování nad pokračujícím a systémovým zhoršováním situace v oblasti právního státu, základních práv, svobody projevu, nezávislosti soudnictví a demokratických norem, na které upozornila Komise ve zprávě týkající se Turecka za rok 2025. Zdůrazňuje, že aktuální vývoj je neslučitelný s hodnotami a zásadami, o něž se EU opírá, a že nebude možné náležitě oživit přístupová jednání, nebude-li učiněn jasný a měřitelný pokrok;

57. odsuzuje podryvání místní a občanské demokracie, včetně zadržování a odvolávání zvolených starostů z řad opozice, obecních úředníků a subjektů občanské společnosti a obsazování jejich míst správci jmenovanými vládou, jak uvedl ve svém naléhavém usnesení k zatýkání tureckých starostů a útoku na místní demokracii v Turecku. Odsuzuje rovněž kriminalizaci pokojného studentského aktivismu a systematické omezování práv LGBTI osob. Žádá, aby byly respektovány výsledky voleb, aby byli propuštěni nezákonně zadržovaní starostové, aby se skoncovalo s dosazováním správců vládou a aby byly postihovány kroky narušující místní samosprávu. Upozorňuje, že ochrana místní demokracie je jedním ze základních kritérií pro věrohodné opětovné oživení procesu přistoupení k EU;

58. zdůrazňuje, že v souladu s demokratickými hodnotami EU musí Turecko všem místním představitelům plně zaručit politická a občanská práva a také ochranu před svévolným zatýkáním a politicky motivovanými soudními procesy. Opakuje, že propuštění vězňených starostů a obnovení demokratického procesu na místní úrovni je nezbytnou podmínkou pro obnovení důvěry v instituce a prohloubení vztahů mezi EU a Tureckem;

59. vyjadřuje politování nad tím, že turecké orgány už dvakrát nepovolily, aby byl ve vězení navštíven starosta Istanbulu a držitel Ceny Pawła Adamowicze Ekrem İmamoğlu. Vyzývá turecké orgány, aby mu návštěvy neprodleně umožnily. Připomíná, že je VR připraven vyslat do Turecka svou delegaci, aby tak dal konkrétním a viditelným způsobem najevo svou solidaritu a podpořil všechny demokraticky zvolené turecké místní a regionální představitele, kteří se nacházejí ve vězení nebo z jiných důvodů nemohou vykonávat svou funkci;

60. poukazuje na to, že starosta Istanbulu Ekrem İmamoğlu získal Cenu Pawła Adamowicze za rok 2025, kterou mu Evropský výbor regionů udělil za jeho úsilí v oblasti prosazování demokratických hodnot, místní samosprávy a inkluzivní správy věcí veřejných. Zdůrazňuje, že tímto oceněním dává VR najevo svou snahu soustavně podporovat demokraticky zvolené místní a regionální představitele a chránit místní demokracii jakožto jednu ze základních evropských hodnot;

61. vybízí k uplatňování městské diplomacie a k posílení spolupráci mezi obcemi, mj. prostřednictvím shromáždění ARLEM a pracovní skupiny pro Turecko působící ve VR, s cílem udržovat dialog, vyměňovat si odborné znalosti a posílit místní demokracii. Vítá skutečnost, že město Istanbul zřídilo mezinárodní středisko pro sledování situace starostů vystavených nebezpečí, a je připraven s tímto střediskem aktivně spolupracovat za účasti členských států EU a zemí procesu rozšíření, aby se tak starostům jakožto ochráncům demokratických hodnot dostalo podpory. Je vážně znepokojen nedávnými a aktuálně probíhajícími centralizačními reformami, které by mohly narušit autonomii obcí, pluralismus a náležitě provádění místní samosprávy, což je v rozporu s evropskými demokratickými normami;

62. vítá, že bylo uzavřeno příměří mezi tureckým státem a Stranou pracujících Kurdistanu, neboť to může přinést mír, zklidnění situace a regionální stabilitu. Zdůrazňuje, že proces směřující k dlouhodobému usmíření se musí opírat o demokratickou správu věcí veřejných, inkluzivní účast a plně dodržování základních práv, včetně práv volených představitelů, zejména v obcích, v nichž Kurdové tvoří většinu obyvatel. Žádá, aby byl učiněn průkazný pokrok s cílem nastolit důvěru a podpořit širší regionální stabilitu;

63. opětovně zdůrazňuje, že se Turecko musí: i) vyvarovat veškerých hrozeb a kroků, jež by mohly zvýšit napětí a ohrozit perspektivu mírového řešení a jež poškozují dobré sousedské vztahy, a dále pak musí ii) uznat a normalizovat své vztahy s Kyperskou republikou, iii) splnit své závazky vyplývající z Dodatkového protokolu k Dohodě zakládající přidružení mezi Evropským společenstvím a Tureckem a odstranit veškeré překážky, které brání volnému pohybu zboží a přímému dopravnímu propojení s Kyperskou republikou, iv) ihned zrušit svá jednostranná opatření v souvislosti s Varošou a plně respektovat rezoluce Rady bezpečnosti OSN 541, 550, 789 a 1251 a v) respektovat svrchovanost všech členských států EU nad jejich teritoriálními vodami a vzdušným prostorem, jakož i všechna jejich svrchovaná práva, včetně práva provádět průzkum přírodních zdrojů a využívat je, v souladu s právními předpisy EU a mezinárodními právními předpisy, zejména Úmluvou Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS);

64. požaduje, aby EU hrála aktivnější úlohu při podpoře všech fází procesu vedeného OSN, a to všemi vhodnými prostředky, které má k dispozici, a vítá jmenování zvláštního vyslance Komise pro Kypr.

V Bruselu dne 5. března 2026.

předsedkyně
Evropského výboru regionů
Kata TÜTTŐ